

fordi den nedbrydes af de praktiske Forhold, idet Livet viser, at denne Skræk bør vi efterhaanden se at kaste bag os og slet ikke tage Hensyn til.

Det, der foreslaas i disse Lovforslag, er, som jeg før nævnte, kun at skaffe Menighederne Indflydelse paa visse praktiske folkekirkelige Forhold. Her stilles der ikke Forslag om at skaffe en Kirkedag eller en kirkelig Rigsdag til Veje; det er noget, som Fremtiden fuldt ud maa afgøre, og som vi slet ikke skal afgøre ved denne Lejlighed. Der er heller ikke Tale om, at der kan være Fare for Aandstyranni. I det hele taget tror jeg; at Faren for Aandstyranni her i vort Samfund er overordentlig lille. For ganske vist vil der vel nok her i vort Samfund som alle Steder være Folk, der har Lyst til at herske, til at regere ogsaa paa aandelige Omraader; men der er ikke saa ret mange, der har Lyst til at lade sig beherske eller lade sig regere. Og det ærede Medlem Hr. Borgbjerg har fuldkommen Ret i, at for at Aandstyranniet skal kunne indføres og florere, skal der være to Parter, baade den, der vil herske, og den, der vil lade sig beherske.

Vor Lovgivning paa det kirkelige Omraade aabner ikke megen Plads for Tyranni. Naar vi i 1849 fik indført Religionsfrihed, saa vi slap fri for al den Tvang, man hidtil har udøvet, og som satte sin Blomst, da man ved Politiets Hjælp vilde lade Børnene føre til Daaben, var der jo allerede slaaet et stort Hul i Aandstyranniets Borg. Og senere er vi gaaet Skridt for Skridt videre, saaledes at Forholdet nu er det, at det Medlem af Folkekirken, som lever i Dag, og som skal begrunde sin Stilling for sig selv, straks vil sige: Ja, jeg har det fuldkommen frit, jeg føler ingen Tvang i nogen Henseende; jeg kan, hvis disse Lovforslag gaar igennem, lade mig betjene af hvilken Præst jeg vil med Hensyn til kirkelige Handlinger, naar jeg kan blive enig med ham derom; jeg kan faa min Sognekirke aabnet ikke blot til en kirkelig Handling for mig alene, men sammen med fire andre Familiefædre eller Enker med Husstand kan jeg faa min Sognekirke aabnet til Prædiken og Katekisation og Altergang ved en fremmed Præst; jeg kan faa fremmede Præster ude fra, endogsaa fra andre Lande, ind i min Sognekirke; jeg kan omdanne min Sognekirke til Valgmenighedskirke, og hvis jeg ikke vil være i Folkekirken længere, om jeg end i øvrigt deler Tro med Folkekirkens Medlemmer, men ønsker at komme ind under den ene eller anden Organisation, kan jeg ogsaa gøre det ved at blive Medlem af

de lutherske Frimenigheder, og saa har jeg endda Rettigheder med Hensyn til Brugen af Folkekirkens Bygninger.

Det bliver ikke let overfor et saadant Medlem af Folkekirken, som gør op for sig selv, hvilke Rettigheder han har ifølge de foreliggende Lovforslag, at godtgøre, at han bliver tyrannisk behandlet, at han er udsat for Aandstyranni.

Det er i Virkeligheden saaledes, naar disse Lovforslag bliver gennemført, at de eneste Baand, som findes, er Baand overfor Præsterne. Sognepræsten er pligtig at betjene sin Menigheds Medlemmer i det Omfang, som Lovgivningen fastsætter. Han kan ikke sige: Jeg er en fri Præst for en fri Menighed, og den Mand eller den Kvinde i Sognemenigheden ønsker jeg ikke at betjene og være Præst for, jeg vil have samme Ret til at danne en Valgmenighed, som Folkekirkens Medlemmer har. Saaledes kan Præsterne ikke optræde. De har ikke Ret til at danne Valgmenigheder, saaledes som Folkekirkens Medlemmer har. De kan ikke sige: Vi vil være frie Præster for frie Menigheder, for de er bundet til at betjene deres Sognemenighed. De kan heller ikke sige: Vi vil have fri Ret til at forkynde hvad som helst man Kristendom vil nævne — ærede Medlemmer ved, at vi har en Salme i vor Kirkesalmebog, som siger: Vor Tro er ej paa hvad som helst, man Kristendom vil nævne. Den Salme er endnu ikke lavet om til det modsatte, saa at man synger: Vor Tro er just paa hvad som helst, man Kristendom vil nævne, i alt Fald for Præsterne er det ikke saaledes. Præsterne er overfor deres Menigheder bundet til at forkynde Guds Ord purt og rent, saaledes som det findes i de hellige Skrifter, i de apostoliske Skrifter.

Lovgivningen er ikke saaledes, at man har Præstefrihed i den Forstand, at indenfor Folkekirken kan der findes ikke alene forskellige Opfattelser og forskellige Partier, men endogsaa forskellige religiøse Samfund, ja, at Folkekirken endogsaa skulde være saadan, som der er talt om, at man kunde have baade Tyrker og Mormoner og alt muligt i Folkekirken, saa at der kunde blive en livlig Kamp indenfor Folkekirkens Grænser. Saaledes er Folkekirken ikke. Men Folkekirken er ogsaa langt fra en tyrannisk Kirke, Styrelsen her i Landet har sandelig langt fra været tyrannisk, langt fra været hidsig paa at bruge, hvad man kalder Øvrighedens Sværd; man har faret frem med Lempe og vil sikkert ogsaa fremdeles gøre det. Man har gennemgaaende først undersøgt de vanskelige Forhold, som kan